

Hem de restablir plenament el clima de bona convivència lingüística

Per què no un Fòrum Pentecosta?

CAINA MOLL

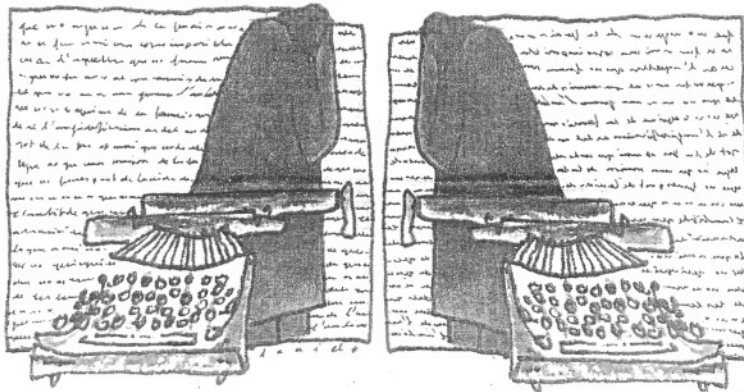
Cal reconèixer que la fama que té Catalunya -dins i fora del país- de ser una terra on regna la bona convivència lingüística és plenament justificada. Si no ho fos, les peripècies d'aquests darrers anys -d'ençà que Vidal-Quadras va emprendre la seva particular croada, però sobretot d'ençà que s'iniciaren els treballs d'elaboració de la nova llei lingüística- l'haurien aniquilada. El fet que hagi sobreviscut, malgrat la pluja de manifestos d'un i altre signe, la moguda d'algunes cases regionals, els atacs de mitjans de comunicació externs i les contradictòries declaracions dels polítics de cara a l'elaboració de la llei, ens permet d'esperar que pot sobreviure també a noves desgràcies que li puguin sobreviure.

Ara bé, una cosa és sobreviure en pau en una situació lingüística desequilibrada i permanentment inestable, i una altra culminar amb èxit un procés de recobriment d'una llengua secularment postergada dins el seu territori fins a retornar-li el seu estatus de llengua pròpia i oficial d'aquest, sense entrar en conflicte social per enfrontament amb la que havia ocupat el seu lloc. I és aquest repte el que necessitem guanyar -i el que s'espera que guanyem, en diversos països europeus, per poder encarar amb optimisme els problemes de la convivència lingüística dins la nova Europa.

No el guanyarem, però, si no som capaços de restablir entre els polítics i entre els sectors socials prestigiosos l'esperit d'unitat que va presidir el tractament de les llengües en l'elaboració de la Constitució espanyola, de l'Estatut d'autonomia i de la llei de normalització lingüística. És ver que la voluntat de

consens obligà tots els legisladors a sacrificar una part de les seves conviccions personals o de partit, i que el marc legal que en resultà és ambigu en molts d'aspectes (començant pel fet de no explicitar constitucionalment quines -ni quantes- són les llengües espanyoles) i, per tant, fàcilment manipulable quan algú es proposa de prescindir, en profit propi, de la unitat i de les conviccions que la van fer possible. Per això veig amb preocupació el progressiu enrarament del clima entre polítics i intel·lectuals en relació amb la llengua, que acabarà per afectar,

de la torre -"una sola llengua en tota la terra", en aquest cas a Catalunya o a Espanya- o bé el manteniment del càstig imposat als homes -"la confusió en el seu llenguatge perquè no s'entenguin entre ells"- . De l'altra perquè, sigui quin sigui l'objectiu, Babel no és la solució: la llengua única, com el Paradís Terrenal, es perdé per a sempre, i la confusió va fer que els homes es dispersessin arreu de la terra (la metàfora ens menaria, doncs, a propugnar la impossibilitat de convivència de dues llengües en un mateix territori i afavoriria tant els par-

DANIEL BOADA

si no hi posem remei, el conjunt del poble.

Em preocupa especialment el Foro Babel, perquè el formen persones prestigioses que em mereixen respecte -i algunes fins i tot afecte sincer- i que al meu entendre van profundament errades.

El primer error -de fons i de forma- el trobem en el nom que han adoptat (Vicenç Villatoro ho posava de manifest en un article recent, *Contra Babel*, AVUI 30-9-97). D'una banda, per la seva ambigüitat: no sabem si l'objectiu buscat és el retorn a l'estat anterior a la construcció

tidaris del "català, llengua única a Catalunya" com els altres).

Ara bé, la torre de Babel que l'Antic Testament situa en els orígens de la humanitat (Gènesi, 11), té un contrapunt perfecte en el Nou Testament, justament en els orígens del cristianisme: la Pentecosta. Els apòstols il·luminats per l'Esperit Sant (Fets dels apòstols, 1,2) "començaren a parlar en diverses llengües", i els "jueus residents a Jerusalem provinents de totes les nacions que hi ha sota el cel, van quedar desconcertats, perquè cadascú els sentia parlar en la seva prò-

pia llengua" -sembla, doncs, que més que parlar diverses llengües, el que feien era fer-se entendre en la seva pròpia llengua pels parlants d'altres llengües. Voleu una mostra més clara de les excel·lències del plurilingüisme passiu...?

Bromes a part, és evident que la Pentecosta anul·la Babel: la diversitat de llengües ja no és un càstig, ni obliga els homes a dispersar-se. Posats a buscar un referent bíblic per al cas català, doncs, la metàfora de Babel no ens serveix, mentre que la de Pentecosta ens podria ajudar a trobar el bon camí.

Sens dubte, un Fòrum Pentecosta, obert a tots, arribaria a conclusions molt diferents de les del Foro Babel en qüestions essencials, com ara el caràcter territorial de l'oficialitat del català a Catalunya -com el del castellà a tot l'Estat-; el caràcter de llengua pròpia que hi té el català -objectivament comprovable pel fet que, formant-se en el territori, ha donat lloc a diferents modalitats, mentre que el castellà (que també ho ha fet en el seu territori propi) és parlat pels catalans autòctons en la modalitat estàndard i pels immigrants en la del seu lloc d'origen-; la compatibilitat de l'oficialitat territorial amb el respecte dels drets personals de cadascú -per part de la Generalitat i de l'Administració perifèrica de l'Estat, respectivament-; el valor de la immersió lingüística per als fills d'immigrants, sense cap pèrdua d'identitat ni de domini de la seva llengua familiar, etc.

Amb esperit de Pentecosta es pot recobrar el consens -que mai no recobrem amb esperit de Babel quant al paper del català i del castellà a Catalunya. Un consens que és indispensable d'ençà que la llei encara vigent va ser posada públicament en qüestió, i que podem aconseguir si tots -els parlamentaris en primer lloc, però també els grups socials que tenen pes a Catalunya, i cada ciutadà en

particular- ens replantegem amb aquest esperit la convivència de les dues llengües, d'acord amb els respectius papers, i per aconseguir "la seva plena igualtat quant als drets i deures dels ciutadans", tal com ho preveu l'article 3.3 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya.

Som-hi, doncs! Treballem units en un Fòrum Pentecosta, per restablir plenament el clima de bona convivència lingüística que mai no hauríem d'haver enterbolit. Sens dubte l'Esperit Sant i el seny català ens hi ajudaran.

CAINA MOLL, Membre de l'EC

▶▶▶
avantguardistes del país. Un dia, a la terrassa, hi aterrà García Lorca, vingut ocasionalment a Barcelona. Dalí hi compareixia de tant en tant. I en Foix, i en Muntanyà, i el capeller Prats, i en Diaz-Plaja, i en Sindreu, i l'escultor Ferrant, i jo mateix que, timidament, hi vaig treure el nas un parell o tres de vegades. Perquè en Gasch travessés aquesta frontera, posés el peu més enllà de la plaça de Catalunya, fou indispensable el final de la guerra, que posat a allunyar-lo de Barcelona, el menà a l'exili, a París. Viure a la capital de França no li fou fàcil. Redactava catàlegs d'exposicions, s'agafava a feines del tot inesperades... L'escriptor Just Cabot, llamier d'anècdotes, contava que en una ocasió en Gasch es llogà de cangur en una família i que l'acomiadaren acusant-lo de menjar-se el berran dels nens.

Però l'episodi pertany a una etapa de bohèmia forçosa i Gasch no tenia res de bohemí. Al contrari, fou un home assenyadíssim, un ciutadà exemplar. Si no s'havia desplaçat més enllà de la plaça de Catalunya era perquè a la Rambla i als seus voltants hi era tot: conferències a l'Ateneu, cercles artístics, sales d'exposicions, cafès, redaccions de periòdics, llibreries... I encara concretaré més. Cito el lector, idealment, a l'esquerra de la Rambla, baixant-la en direcció a Colón; penso en els bons i antics establiments comercials dels barris de la Portaferrissa i de Fernando; penso en la plaça Reial, a la qual les mainaderes duïen a esplaïar-se els infants de les llars benestants; resuscito en el pensament, sobretot, aquell tan prestigiós i còmode Café Suis, en les taules de marbre del qual en Gasch, i també jo, escrivíem articles. Tant pertanyia Gasch a aquest

tros de Rambla que fins i tot s'hi feia afaitar diàriament, en una barberia contingua al Centre de Dependents. I si algun dia canviava de vorera a la Rambla, era per a comprar revistes a la Llibreria Francesa; per anar al Principal Palace a veure algun espectacle de music-hall (un altre assumpte en el qual també era mestre) o bé feia cap al Portal de Sant Madrona per descobrir una noieta gitana que ballava com un àngel i que féu una brillantíssima carrera, Carmen Amaya.

Al nostre habitual sector ramblista (repeteix que era el de l'esquerra) també durant anys hi tenia en Gasch tertúlia nocturna en el llavors ja autènticament decadent Café de l'Òpera. Formava part del grup el caricaturista Manuel Font (Siau), que, cobert amb gorra, figura a l'extrem esquerre de la tan divulgada fotografia presa a l'estació de Sitges i que a l'entorn de García

Lorca agrupa una colla de paladins de l'avantguardia plàstica i literària, hostes de l'escriptor Josep Carbonell i Gené, director de *Monitor*, que se substituïa *Gaceta nacional de política, art i literatura*.

Gasch, bellíssima persona, barceloní de soca-rel, pel seu aspecte burges i polític i posats a parlar d'art, hauria pogut ser pres per un addicte a l'acadèmia. Paradoxalment, fou un propagandista de l'art tingut per descarnat. Avui, quan aquesta és moneda corrent, quan adhuc gaudeix de museu propi i s'aprèn en una facultat universitària, estimo justíssim recordar aquells avançats que, convertides llurs estilogràfiques en espingardes, les disparaven parapetes en les barricades que eren les taules de cafè i les pàgines de les revistes minoritàries.

SEMPRONIO, PERIODISTA I ESCRITOR